

Genetic background of extreme violent behavior

Jari Tiihonen^{1,2,3,*}, Marja-Riitta Rautiainen^{3,*}, Hanna M. Ollila^{3,4}, Eila Repo-Tiihonen², Matti Virkkunen^{5,6}, Aarno Palotie^{7,8,9,10,11}, Olli Pietiläinen³, Kati Kristiansson³, Matti Joukamaa², Hannu Lauerma^{3,13,14}, Janna Saarela¹⁵, Sasu Tyni¹⁶, Heikki Vartiainen¹⁶, Jussi Paananen¹⁷, David Goldman¹⁸, Tiina Paunio^{3,5,6}

Mol Psychiatry, julkaistu verkossa 28.10.2014

Geenimuunnokset lisäävät alttiutta toistuville vakaville väkivaltarikoksille

Vaimentuneella MAOA-geenillä ja *CDH13*-geenivariaatiolla näyttää olevan merkittävä rooli toistuvan vakavan väkivaltakäyttäytymisen taustalla.

Väkivaltaista käyttäytymistä pidetään monimuotoisena ilmiönä, jonka taustalla on ympäristöön ja perimään liittyviä tekijöitä. Kehittyneissä maissa suurin osa väkivaltarikoksista on pienen antisosiaalisen joukon tekemiä, mutta minkään yksittäisen geenin tai geenin polymorfian ei ole osoitettu liittyvän toistuviin vakaviin väkivaltarikoksiin.

Tässä tutkimuksessa kartoitettiin vakavan väkivaltarikollisuuden geneettistä perustaa vertaamalla yli 500 väkivaltarikoksen uusijan ja 200 ei-väkivaltaisen vangin koko perimän variaatioita tavallisten suomalaisten vastaaviin tietoihin. Tutkimusaineisto koostui kahdesta vankilakohortista, ja verrokkikohortteina toimivat Terveys 2000-, FINRISKI- ja Corogene-kohortit.

Tutkimus osoitti, että vahvimmin toistuvaan väkivaltarikollisuuteen kytkeytyi monoamiinioksidaasi A -entsyymiä tuottavan MAOA-geenin vaimentunut muoto ja hermosolujen membraanin kiinnittymisproteiinia koodaava *CDH13*-geeni. Yhteys oli voimakas erittäin väkivaltaisilla vangeilla eli niillä, jotka olivat tehneet yli kymmenen henkirikosta tai pahoinpitelyä. Samat geenimuodot eivät korostuneet ei-väkivaltaisilla vangeilla. Tämä viittaa siihen, että kyseiset geenimuodot liittyvät spesifisesti väkivaltarikollisuuteen eivätkä merkittävästi päihdehäiriöön tai epäsosiaaliseen persoonallisuuteen.

Tulokset vahvistavat näyttöä MAOA-geenin **2362** ja aggressiivisuuden yhteydestä. Geenin vai-

mentunut muoto johtaa hidastuneeseen dopamiiniaineenvaihduntaan, mikä erityisesti päihteiden käytön aikana saattaa altistaa väkivaltaiselle käyttäytymiselle.

Tulosten perusteella hidastunut monoamiiniaineenvaihdunta ja hermosolujen membraanin toimintahäiriö ovat todennäköisesti toistuvan vakavan väkivaltarikollisuuden etilogisia tekijöitä. Arvioilta 5–10 % Suomessa tehdyistä väkivaltarikoksista saattaakin selittyä kyseisillä geenityypeillä. On kuitenkin tärkeää huomioida, etteivät geenilöydösten tarkkuus ja herkkyys ole riittäviä seulontatarkoitukseen ja että molempien geenien riskivariaatiot ovat varsin tavallisia myös yleisväestössä. Lisäksi geenitiedon sinänsä ei pidä vaikuttaa syyntaiteisuuteen tai rangaistavuuteen. ■

¹Department of Clinical Neuroscience, Karolinska Institutet, Stockholm, Sweden; ²Oikeuspsykiatria, Itä-Suomen yliopisto, Niuvanniemen sairaala, Kuopio; ³Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Helsinki; ⁴Stanford University Center for Sleep Sciences, Palo Alto, USA; ⁵Helsingin yliopisto, kliininen laitos, psykiatrian klinikka; ⁶HYKS, psykiatrian osasto; ⁷Wellcome Trust Sanger Institute, Hinxton, Cambridgeshire, England; ⁸Analytic and Translational Genetics Unit, Department of Medicine, Massachusetts General Hospital, Boston, USA; ⁹Program in Medical and Population Genetics, Broad Institute of MIT and Harvard, Cambridge, USA; ¹⁰Suomen molekyyliiläketieteen instituutti (FIMM), Helsingin yliopisto; ¹¹Psychiatric & Neurodevelopmental Genetics Unit, Department of Psychiatry, Massachusetts General Hospital, Boston, USA; ¹²Tampereen yliopiston terveystieteiden laitos, sosiaalipsykiatria; ¹³Psykiatrisen vankisairaala, Turku; ¹⁴Turun yliopisto; ¹⁵Suomen genomikeskus, Helsingin yliopisto; ¹⁶Rikosseuraamuslaitos, Helsinki; ¹⁷Bioinformatiikkakeskus, Itä-Suomen yliopisto, Kuopio; ¹⁸Laboratory of Neurogenetics, National Institute on Alcohol Abuse and Alcoholism, Rockville, USA
*Kirjoittajilla samanarvoinen osuus.